

Νομολογία 3442/1998 ΣΤΕ

Υπόθεση έννοιας τοπικής υπόθεσης Σχολιασμός:Ραδινού Διονυσία

Θέμα : Έννοια τοπικής υπόθεσης
ΣΤΕ 3442/1998 Ολομέλεια

Η Ολομέλεια του ΣΤΕ, στην απόφαση αυτή έκρινε επί αιτήσεως ακυρώσεως της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδος, κατά της Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως Βοιωτίας, με την οποία ζητούσε να ακυρωθούν διατάξεις αποφάσεως του Νομαρχιακού Συμβουλίου, περι ιδρύσεως στη Ν.Α., Γενικής Διευθύνσεως Κοινωνικών Υπηρεσιών που θα περιελάμβανε και Διεύθυνση Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Το συνταγματικό ζήτημα που ετέθη αφορούσε την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ κράτους και ΟΤΑ (Β΄ Βαθμού). Σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ.1 του Σ. στους ΟΤΑ ανήκει η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Εξάλλου σύμφωνα με το άρθρο 101 του Συντάγματος οι κεντρικές υπηρεσίες έχουν κατά κανόνα εκτός από ειδικές αρμοδιότητες τη γενική κατεύθυνση, το συντονισμό και τον έλεγχο των περιφερειακών οργάνων όπως ο νόμος ορίζει. Τα περιφερειακά κρατικά όργανα έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της περιφέρειάς τους.

Με το νόμο 2218/1994, δημιουργήθηκε ο θεσμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως (πριν ο Νομάρχης ήταν Κρατικό περιφερειακό όργανο). Με τον ανωτέρω νόμο μεταβιβάστηκαν συλλήβδην όλες οι αρμοδιότητες του κρατικού νομάρχη στον αιρετό εκτός από κάποιες εξαιρέσεις (των Υπουργείων Αμύνης, Εξωτερικών, Οικονομικών, Δικαιοσύνης της Εποπτείας των ΟΤΑ α΄ βαθμού, της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας κλπ). Το Δικαστήριο εκλήθη να επιλύσει το ζήτημα της συνταγματικότητας του νόμου αυτού και ειδικότερα αν ήταν σύμφωνη με το Σύνταγμα η μεταβίβαση όλων των αρμοδιοτήτων του κρατικού Νομάρχη στον αιρετό ή αν παραβιάζονταν έτσι το κατοχυρωμένο από το άρθρο 101 του Σ. πεδίο αρμοδιότητας των κρατικών περιφερειακών οργάνων.

Κατά το Δικαστήριο, ανήκει στο νομοθέτη η ευχέρεια να ορίσει αν μια τοπική υπόθεση εντάσσεται σε ένα ενιαίο σύστημα διαχείρισης και ανάγεται σε κρατική ή αν μια κρατική αρμοδιότητα πρέπει να παραχωρηθεί στους ΟΤΑ. Κριτήριο είναι η ίδια η φύση της κατηγορίας των υποθέσεων δηλ. το αν η διαχείρισή τους έχει επίπτωση σε μικρότερη (ΟΤΑ) ή ευρύτερη περιφέρεια. Όριο στην ευχέρεια του νομοθέτη να μεταβιβάζει κατηγορία υποθέσεων στους ΟΤΑ και να τις καθιστά τοπικές, είναι το ίδιο το Σ. στο βαθμό που από αυτό συνάγεται ότι ορισμένες αρμοδιότητες δεν επιτρέπεται να είναι παρά μόνο κρατικές. Περαιτέρω, σημαντική είναι η αναφορά του Δικαστηρίου στο αδιαίρετο του κράτους (μη ομοσπονδιακός χαρακτήρας) το οποίο εξασφαλίζεται μόνο μέσω της ευχέρειας του νομοθέτη να κατανέμει τις υποθέσεις μεταξύ κράτους και ΟΤΑ. Σε κάθε περίπτωση, ο ακυρωτικός έλεγχος είναι έλεγχος οριακός. Το Δικαστήριο κατά πλειοψηφία έκρινε ότι ο Ν.2218/94 για τους ΟΤΑ β΄ βαθμού δεν είναι αντισυνταγματικός, αφού διαφυλάσσει επαρκείς και σημαντικές αρμοδιότητες υπέρ των περιφερειακών κρατικών οργάνων (Υπουργεία Οικονομικών, Δικαιοσύνης κλπ), σε κάθε δε συγκεκριμένη περίπτωση θα κρίνεται αν η συγκεκριμένη αρμοδιότητα έχει μεταφερθεί κατά παράβαση του Σ. στους ΟΤΑ β΄ βαθμού. Ορθότερη όμως φαίνεται η άποψη της μειοψηφίας (ισχυρή), η οποία ίσως δεν επεκράτησε για να μη δεχθεί πλήγμα ο νέος θεσμός της νομαρχιακής αυτοδιοικήσεως, ότι ο Ν.2218/94 είναι αντισυνταγματικός και παραβιάζει το αρ.101 παρ.3 που ορίζει ότι τα περιφερειακά όργανα έχουν αποφασιστική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της περιφέρειάς τους γιατί μετέφερε συλλήβδην όλες τις αρμοδιότητες του κρατικού Νομάρχη στον αιρετό εκτός των παραπάνω εξαιρέσεων, ενώ θα έπρεπε να εξεύρει ποιές ήταν από αυτές τοπικές και αυτές μόνο να μεταβίβαζε στον αιρετό Νομάρχη. Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονισθεί η σύγκριση αρμοδιοτήτων που υπάρχει στη χώρα μας μεταξύ κράτους και ΟΤΑ, ιδιαίτερα αναφορικά με το β΄ βαθμό τοπικής αυτοδιοικήσεως.

Η υπόθεση ανεπέμφθη στο Ε΄ Τμήμα για περαιτέρω εκδίκαση.